

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

közbenső ítélet

Az ügy száma: Pfv.V.20.388/2024/13.

A tanács tagjai: Dr. Suba Ildikó a tanács elnöke

Dr. Varga Edit előadó bíró

Dr. Csesznok Judit Anna bíró

Dr. Puskás Péter bíró

Dr. Tánczos Rita bíró

A felperes: felperes neve

(felperes címe)

A felperes képviselője:

Dr. Rigó Roland ügyvéd

(felperes képviselőjének címe)

Az alperes: I. rendű alperes neve

(I. rendű alperes címe)

Az alperes képviselője:

I. rendű alperes képviselőjének neve - I. rendű alperes képviseletében

(I. rendű alperes képviselőjének címe;

ügyintéző: Dr. Kiss Miklós ügyvéd)

A per tárgya: közös tulajdon megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

I. rendű alperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla

Pf.II.20.422/2023/4.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:

Nyíregyházi Törvényszék

12.P.20.939/2022/43.

Rendelkező rész

A Kúria a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.422/2023/4. számú jogerős közbenső ítéletét hatályában fenntartja.

A felek a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

A közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű alperes házasságát a bíróság a 2000. november 28-án jogerőre emelkedett ítéletével bontotta fel. Az I. rendű alperes és a felperes már ebben az időben ismerték egymást, ismeretségük 1998-tól szerelmi kapcsolattá alakult, 1998 és 2002 között a

felperes az I. rendű alperes ... dolgozott. A felek később össze is költöztek az I. rendű alperes város, ... utcai lakásában, ahol élettársakként éltek együtt egészen az életközösség megszakadásáig, amikor a felperes a lakásból – a korábbi házasságából származó gyermekével és az I. rendű alperestől ...-ben született közös gyermekkel együtt – elköltözött.

[2] Az együttélés során a felek között kialakult munkamegosztásban a felperes vezette a háztartást és intézte az I. rendű alperes ... és egyéb, ... tevékenységével kapcsolatos ügyeit, 2000 és 2005 között pedig – az I. rendű alperes támogatásával – elvégezte a ... egyetemet.

[3] A ... utcai lakás ... a felperes számára ... irodát alakítottak ki, itt folytatta a felperes az ... tevékenységét, ezen belül továbbra is intézte az I. rendű alperes vállalkozásával összefüggő feladatokat.

[4] Az I. rendű alperesnek az együttélés ideje alatt más, külső kapcsolata is volt, a 2008-tól fennálló kapcsolatában ...-ben gyermek is született.

[5] A felperes és az I. rendű alperes kapcsolata a közös gyermekük születése után fokozatosan megromlott, végül 2014. október 6-án a felperes gyermekeivel együtt elhagyta az I. rendű alperessel közösen lakott lakást.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

[6] A végleges keresetében a felperes az ingatlan-nyilvántartás szerint az I. rendű alperes tulajdonában álló, álláspontja szerint az élettársi közösség ideje alatt szerzett – általa pontosan megjelölt – ingatlanok, illetve ingatlanrészek tekintetében kérte a polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 578/G. § (1) bekezdése és a 685/A. §-a alapján, a javára élettársi közös szerzés címén fennálló osztatlan közös tulajdon megszüntetését, akként, hogy tulajdoni hányadait az I. rendű alperes mindösszesen ... forint megváltási ár ellenében váltsa magához. Előadása szerint 1999. február 26. és 2014. október 6. között az I. rendű alperessel élettársak voltak, a perbeli ingatlanok pedig ez idő alatt, közös vagyonként kerültek az I. rendű alperes nevére. A szerzés arányát – az általa végzett háztartási, ... és ... munkára is tekintettel – 50-50%-ban határozta meg.

[7] Az I. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta az élettársi kapcsolat fennállását, időtartamát és külön a szerzés arányát is, utóbbit – az élettársi közösség megállapítása esetére – 7%-ban tartotta elfogadhatónak.

Az első- és másodfokú bíróság határozata

[8] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével a régi Ptk. 685/A. §-a alapján megállapította, hogy a felperes és az I. rendű alperes 2000. március 1. és 2014. október 6.

között élettársi kapcsolatban élt. A közbenső ítélet indokolása szerint az I. rendű alperes házassági életközössége megszűnéséig (2000. január 1.) élettársi közösség a felek között nem állhatott fenn – jóllehet, érzelmi kapcsolatuk már 1998-ban kialakult –, az élettársi közösség csak ezt követő időponttól datálódhat. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a felek között az érzelmi közösség mellett a gazdasági közösség is fennállt: az együttélés ideje alatt – amelynek időtartamát a tanúvallomások bizonyítják – a felperes az I. rendű alperes ... és egyéb vállalkozásai számára folyamatosan ..., majd ... tevékenységet végzett, amit az I. rendű alperes hozzá írott levele is alátámaszt. Az pedig, hogy a felek munkamegosztást alakítottak ki, ugyancsak a gazdasági közösség fennállását bizonyítja.

[9] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét részben megváltoztató, az élettársi közösség időtartamát 2003. január 1. és 2014. szeptember 30. között meghatározó közbenső ítélete indokolásában rámutatott, hogy a felülbírálat tárgya kizárólag az életközösség ténye és időtartama volt, a felperes keresetének jogcíme kellően tisztázott, az I. rendű alperes által hiányolt anyagi pervezetés és a bizonyítás a folytatódó eljárásban pótolható.

[10] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (5) bekezdésével kapcsolatos fellebbezési érvelést illetően kiemelte, hogy a bírósági ítélet indokolásának a releváns kérdésekre kell kiterjednie és az elsőfokú bíróság számot adott arról, hogy az élettársi közösség kezdetét és végét mely bizonyítékok alapján állapította meg, egyebekben az indokolási kötelezettség megsértése rendszerint orvosolható a másodfokú eljárásban.

[11] Ugyancsak a fellebbezésben foglaltak alapján utalt arra, hogy az elsőfokú bíróságnak nem kellett mellőznie a felperes által a perfelvétel lezárása után csatolt okirati bizonyítékot, ugyanis a felperes a perfelvételi tárgyaláson kérte az iratcsatolás engedélyezését, az erre vonatkozó indokolást az elsőfokú bíróság rögzítette a perfelvétel lezárása előtt.

[12] A beszerzett bizonyítékokat ugyanakkor a másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság részben okszerűtlenül mérlegelte. Rámutatott, hogy a gazdasági közösség tekintetében az I. rendű alperes maga is úgy nyilatkozott, hogy ... megszűnésekor, 2002-ben a felperessel közösen alakították ki a jövőre vonatkozó terveiket: a felperes az I. rendű alperes vállalkozásaiban végez majd tevékenységet, az pedig, hogy mindezt díjazást fizetett az I. rendű alperes, a perben nem igazolódott. A felperes az I. rendű alperes biztatására és támogatásával végezte el a ... egyetemet, majd az I. rendű alperes állandó megbízást adott az őt foglalkoztató ... irodának, később pedig a ... utcai lakást is úgy alakították ki, hogy a ... részen legyen a felperesnek irodája. A másodfokú bíróság álláspontja szerint mindezek arra utalnak, hogy a felek hosszú távú, közös célokra irányuló együttműködésben gondolkodtak, amely a gazdasági közösség fennállását megállapíthatóvá tette. Utalt arra is, hogy a gazdasági együttműködés sokféle formában megvalósulhat, kiemelkedő jelentősége az akarategységben történő eljárásnak és az anyagi eszközök e cél szolgálatába állításának van. Az adott esetben a felperes ... tevékenységének megkezdéséhez nyújtott támogatás túlmutat az életfenntartáshoz szükséges kereteken, közös gazdasági cél érdekében történő együttműködést feltételez. A közösen előállított javakkal a magasabb jövedelemmel rendelkező, a kapcsolatban domináns I. rendű alperes gazdálkodott, ez azonban nem zárja ki a közös gazdasági célok megvalósulását és annak sincs jelentősége, hogy az ingatlanokat kinek a nevére jegyezték be.

Az, hogy 2005 januárjában a felperest a részben I. rendű alperesi tulajdonban álló ingatlanra megbízott ... vették nyilvántartásba, ugyancsak a gazdasági együttműködést igazolja.

[13] Azt az I. rendű alperes sem vitatta, hogy az általa meghatározott időszakban a felperessel az érzelmi közössége fennállt, mivel azonban az életközösség időtartama is vitás volt, vizsgálni kellett az erre vonatkozó bizonyítékokat is. Rámutatott a másodfokú bíróság, hogy amennyiben hosszabb viszony mélyül élettársi kapcsolattá, jelentős szerepe van a környezet által észlelhető objektív jegyeknek. Az adott esetben a 2000 és 2002 közötti időszakban az I. rendű alperesnek harmadik személlyel állt fenn szerelmi kapcsolata, akivel házasságot tervezett. A 2002. évben bekövetkezett terhességét a felperes az I. rendű alperes kérésére szakította meg, míg utóbb éppen ő szorgalmazta a közös gyermek vállalását. Azt ugyanakkor, hogy a tanúk jelentős része nem tudott nyilatkozni arról, hogy mikor mélyült el a felek kapcsolata, illetve mikortól éltek közös háztartásban, magyarázhatja, hogy munkakapcsolatuk miatt a felek gyakran mutatkoztak együtt és a ... utcai lakásban is gyakorta megjelent a felperes. A másodfokú bíróság a bizonyítékokat összességében értékelve a Pp. 279. § (1) bekezdése alapján arra következtetett, hogy a felek kapcsolata 2002-ben mélyült el: ekkor ért véget az I. rendű alperes előző kapcsolata, ekkor fordult a felperes felé, akivel közös jövőt terveztek és 2003. január 1-jén már egyazon ingatlanban éltek. Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét az életközösség kezdő és záró időpontja tekintetében megváltoztatta, utóbbi dátumot a tanúvallomásokat és a felperes személyes előadását is figyelembe véve – amely szerint már 2014 szeptemberében megbeszélték az I. rendű alperessel, hogy életüket külön folytatják – , 2014. szeptember 30. napjában állapította meg.

A felülvizsgálati kérelem, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

[14] A jogerős közbenső ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel élő I. rendű alperes annak hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását, másodlagosan megváltoztatását és az élettársi közösség 2004. augusztus 1. és 2007. március 31. közötti fennállásának megállapítását, harmadlagosan pedig az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[15] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság közbenső ítéleti megállapítása, amely szerint az életközösség 2003. január 1-től 2014. szeptember 30-ig állt fenn, iratellenes és a bíróság mérlegelése nyilvánvalóan okszerűtlen is. Hangsúlyozta, hogy a felperessel gazdasági életközösségben sosem élt.

[16] Rámutatott, hogy a felperes végleges keresetének jogcíme hiányos és ellentmondásos, mivel a felperes nem kérte a tulajdonjoga megállapítását, csak a közös tulajdon megszüntetését, a bíróságok ennek ellenére nem alkalmaztak anyagi pervezetést a kereset jogcímének tisztázására. Érvelése szerint anélkül, hogy tulajdonjoga megállapítását kérné, a felperes keresete alkalmatlan az érdemi tárgyalásra, emiatt az anyagi pervezetés elmulasztásával a bíróságok a Pp. 237. § (1) bekezdését és a 369. § (4) bekezdését sértették meg.

[17] Kifejtette, hogy a másodfokú bíróság ítéletének indokolása sem megfelelő. A bizonyítási teher kiosztásának elmulasztása és a bizonyítás elmaradása a gazdasági közösség fennállása tekintetében hagyta bizonyítatlanul a keresetet, pedig épp ez volt az, amit az I. rendű alperes folyamatosan vitatott. Mivel a gazdasági közösség a közbenső ítélet tárgyát képező megállapításnak is a része, nem helytálló a másodfokú bíróság indoka, hogy az anyagi pervezetés és a bizonyítási teher kiosztása a közbenső ítélet után folytatódó elsőfokú eljárásban pótolható. A bizonyítást a közös gazdálkodás tekintetében le kellett volna folytatni, ennek elmaradásával a másodfokú bíróság az érdemi döntésre kihatóan megsértette a Pp. 237. § (2) bekezdését és a 369. § (3) bekezdését.

[18] Érvei szerint a Pp. 275. § (2) bekezdésébe ütközik az az eljárás, amelyben az elsőfokú bíróság a felperes által a perfelvétel lezárása után csatolt bizonyítékot figyelembe vette. Nem vitatta, hogy a felpereshez fűződő kapcsolata több szempontból speciális volt, annak hosszú ideje alatt azonban egyszer sem volt olyan pillanat, amikor az életközösség valamennyi törvényi feltétele – az érzelmi és a gazdasági közösség, valamint a közös háztartás – egy időben megállapítható lett volna, a bizonyítékok legfeljebb korlátozott ideig fennálló érzelmi kapcsolatot és a gazdasági közösség teljes hiányát igazolják. Érzelmi kapcsolatuk 2004 előtt nem alakult ki, részint a nagy korkülönbség, részint az eltérő iskolázottság, részint pedig amiatt, mert az I. rendű alperesnek 2004-ig név1-el állt fenn komoly érzelmi kapcsolata. Ezt követően „mélyült csak el” a felpereshez fűződő viszonya, amelynek eredménye volt, hogy a felperes 2004. augusztus 1-jén a ... utcai lakásba költözött. A másodfokú bíróság e tekintetben a Pp. 279. § (1) bekezdésének és a 263. § (1) bekezdésének megsértésével állapította meg az élettársi kapcsolat 2003. január 1.-i kezdő időpontját, azt ugyanis a bizonyítékok nem támasztották alá. Az életközösség kezdete legkorábban 2004. augusztus 1-re tehető, már csak azért is, mert a felperes nem hagyta volna hosszabb időre a szüleinél a gyermekét, vele együtt pedig korábban nem költözhetett a ... utcai lakásba. Ezt az időpontot támasztják alá a tanúvallomások, a felperes gyermekének iskolaváltása és az ... nyilvántartásba vétel időpontja is. A másodfokú bíróság mindezekkel szemben indokolatlanul nagy jelentőséget tulajdonított volt házastársa tanúvallomásának. A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó Pp. 279. § (1) bekezdését és a 263. § (1) bekezdését, valamint a Pp. 369. § (3) bekezdés a), b) és c) pontjait is megsértette. Hangsúlyozta: a felperesi érdekkörben kihallgatott tanúk egyike sem tett konkrét nyilatkozatot az életközösség kezdő időpontjára. A másodfokú bíróság ugyan számot adott a bizonyítékok mérlegeléséről, de saját döntése tekintetében nem tett eleget indokolási kötelezettségének: nem fejtette ki, hogy mely bizonyítékok alapján határozta meg közbenső ítéletében az élettársi kapcsolat kezdő és záró időpontját, ezzel pedig a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdését sértette meg.

[19] Nem fedi a valóságot a másodfokú bíróság azon megállapítása sem, hogy a felperes által meghatározott záró időpontot nem vitatta, ugyanis az élettársi közösség pusztán létét tagadta és következetesen állította, hogy közös gyermekük születése után érzelmi kapcsolatuk is megszűnt. A másodfokú bíróság e tekintetben ugyancsak megsértette a Pp. mérlegelési szabályát, mert nem értékelte, hogy 2008-tól név2-el állt fenn szerelmi kapcsolata, amelyből ugyancsak született közös gyermek, 2010-től pedig név3 „tartja rendben a holmiját”. Álláspontja szerint a bizonyítékok megfelelő értékelésével azt kellett volna megállapítani, hogy az életközösség 2007. március 31-ig állt csak fenn.

[20] A gazdasági közösség tekintetében azt sérelmezte, hogy az életközösség fennálltának kezdő és záró időpontját a bíróságok az e tekintetben szükséges bizonyítás

lefolytatása nélkül állapították meg. Érvelése szerint gazdasági közösség 2004 után sem állt fenn közöttük, a felperes csupán a saját megélhetését biztosította és a háztartási munkát végezte. A másodfokú bíróság helyes értelmezés esetén az elszámolást tartalmazó füzeteket sem értékelhette volna a gazdasági közösség irányába ható bizonyítékként, a becsatolt füzetlapok ugyanis a folyamatosság hiánya miatt legfeljebb egy elszámolási viszonyt igazolnak. A gazdasági közösség fennállását ugyanakkor az is kizárja, hogy a felperes – általa is elismerten – az I. rendű alperes vállalkozásaiban díjazás ellenében, az I. rendű alperes utasításainak megfelelően dolgozott, a jogerős ítéletben foglaltakkal szemben nem látott el ellenszolgáltatás nélküli tevékenységet. Hangsúlyozta: a díjazásért végzett tevékenység önálló jogviszony, ami nem értékelhető kétszeresen, az élettársi jogviszonyon belüli gazdasági közösség részeként is. Az élettársi vagyonszövetség feltételeként meghatározott „közös gazdasági célt” a felperes nem igazolt, maga nyilatkozta, hogy a ...vásárlás mindig I. rendű alperes elhatározása szerint történt. Az I. rendű alperes viselte a háztartás és a gyerekevelés költségeit is, a felperes a saját jövedelmét ettől függetlenül, önállóan használta fel, költségeivel el sem számolt. Nyomatékosította: a felperesnek is volt jövedelme, amit rendelkezésre bocsáthatott, ezt azonban nem tette, mivel közös gazdálkodás nem állt fenn közöttük. Utalt arra is, hogy ... foglalkozását tekintve életszerűtlen, hogy közös szerzés esetén a felperes ne ragaszkodott volna tulajdonjoga feltüntetéséhez, vagy elszámolás teljesítéséhez. A másodfokú bíróság hibás mérlegelése a már hivatkozott eljárási szabályok mellett a régi Ptk. 685/A. §-ában foglaltakat is sértő, téves tartalmú közbenső ítélet meghozatalához vezetett. Helyes értékelés mellett az élettársi közösség megállapítására nem lett volna mód, amennyiben mégis, legfeljebb a 2004. augusztus 1. és 2007. március 31. közötti időszakban.

[21] A per adatai közös vagyonszerzést, közös beruházást nem igazolnak, ellenkezőleg: a ... utcai lakás vásárlása és beépítése is az I. rendű alperes nagykorú gyermeke nevére történt. Ezek a kérdések ugyanakkor a folytatódó tárgyalásra tartoznak, az ezzel kapcsolatos megállapítás ezért indokolatlan is a jogerős közbenső ítéletben.

[22] A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme a jogerős közbenső ítélet megváltoztatására irányult, kérve az elsőfokú közbenső ítélet helybenhagyását, mivel a másodfokú döntés az élettársi viszony kezdő időpontjára nézve álláspontja szerint okszerűtlen és irratellenes.

[23] A felperes a másodfokú bíróság mérlegelését támadta, rámutatva, hogy a közös gazdasági célok kialakítását a másodfokú bíróság maga is 2002-re tette, azonban ennek ellenére csak 2003. január 1-től kezdődően állapította meg az élettársi kapcsolat kezdetét. Nem vitatta, hogy az I. rendű alperesnek más kapcsolata is voltak, de vele élt együtt, őt támogatta lelkileg és anyagilag egyaránt. Az, hogy 2002-ben a felperes gyermeket várt, majd közösen a terhesség megszakításáról döntöttek, bizonyítja, hogy már ekkor élettársak voltak. Utalt arra, hogy az I. rendű alperes másik kapcsolata 2000 tavaszától másfél-két évig tartott, így e kapcsolat fennállása sem indokolja a másodfokú bíróság által meghatározott kezdő időpontot és azt cáfolják az általa rendelkezésre bocsátott bizonyítékok is.

[24] Az I. rendű alperes a csatlakozó felülvizsgálati kérelem elutasítását kérte, mert az álláspontja szerint nem tartalmaz határozott kérelmet a jogerős közbenső ítélet megváltoztatására és a felperes azt sem fejtette ki, hogy az általa megjelölt jogszabályokat a másodfokú bíróság mely eljárási cselekményével sértette meg. Érdemben azt adta elő, hogy a ... lejártakor a felperessel korábban kialakított munkakapcsolatot folytatták tovább, ahhoz

nem kapcsolódhat az élettársi közösség kezdete, a felperes – álláspontja szerint tudatosan – nem tesz különbséget a munka- és az élettársi kapcsolat között. A felperes tanulmányait a munkakapcsolat fenntartása körében támogatta, a megszakított terhesség pedig ugyancsak azt támasztja alá, hogy kettejük kapcsolata 2002-ben még nem alapozta meg a közös gyermek vállalását.

[25] Hangsúlyozta: nincs olyan peradat, amely igazolná, hogy a felperes 2004 nyarát megelőzően a ... utcába költözött, nem támasztja alá bizonyíték az első- és másodfokú bíróság által meghatározott kezdő időpontot, de a keresetben foglalt 1999. évi kezdetet sem, a felperes a munkájáért fizetést kapott, amit önállóan használt fel.

[26] Rámutatott, hogy a 2004. augusztus 1. és 2007. március 31. közötti időszakot kezdettől elkülönítve kezelte, ekkor ugyanis fennállt az érzelmi közösség és a közös háztartás, ekkor sem valósult meg azonban a gazdasági közösség.

A Kúria döntése és jogi indokolása

[27] A felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[28] A Kúria előrebocsátja, hogy a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslat, arra kizárólag az ügy érdemét befolyásoló anyagi jogi vagy eljárási szabálysértés vagy precedensértés esetén van mód [Pp. 406. § (1) bekezdés]. Az I. rendű alperes a felülvizsgálati kérelmében mind az anyagi jogi, mind az eljárási szabályok megsértésére hivatkozott, a felperes pedig az eljárási szabályok megsértését állította.

[29] Az I. rendű alperes felülvizsgálati érvelésében elsődlegesen a kereset érdemi tárgyalásra való alkalmasságát vitatta, álláspontja szerint ugyanis a közös tulajdon megszüntetése nem kérhető a tulajdonjog megállapítása nélkül, a végleges kereset pedig ilyen megállapítási igényt nem tartalmazott. A Kúria ehhez kapcsolódóan rámutat, hogy a jelen perre még irányadó, a régi Ptk. 578/G. § (1) bekezdése szerint az élettársak a közreműködés arányában válnak az együttélés alatt szerzett javak tulajdonosaivá, azaz közöttük a törvény erejénél fogva keletkezik közös tulajdon. Ingatlanvagyon esetében az élettárs ingatlan-nyilvántartáson kívül is megszerzi a tulajdonjogot, függetlenül attól, hogy a bejegyzésben tulajdonosként csak az élettársak egyike szerepel. Ennek megfelelően, amennyiben az élettársak egymás közötti elszámolásáról kell dönten, valóban nincs szükség a tulajdonszerzés ingatlan-nyilvántartási feltüntetésére, majd annak a per eredményétől függő törlésére: a szerzési arányok mentén, pusztán pénzbeli elszámolás is kérhető. A felperes keresetváltoztatását ennek megfelelően terjesztette elő, az életközösség ideje alatt szerzett és az I. rendű alperes nevére bejegyzett ingatlanok reá eső részének – „jutójának” – pénzbeli megtérítését kérve. Arra sincs kötelező előírás, hogy az élettársi vagyontársaság megosztása csak egységesen, valamennyi – ingó és ingatlan – vagyontárgyra történhet és hogy e célból a feleknek vagyontárgyat kellene felállítaniuk. Az élettársak nincsenek elzárva attól, hogy – mint a perbeli esetben – csak bizonyos vagyontárgyakra kérjék a közös vagyon megosztását. A kifejtettek alapján az eljáró bíróságok a Pp. 237. §-ában foglaltak és a 369. § (4) bekezdésének megsértése nélkül bírálták el érdemben a keresetet, azt ugyanis a felperes a Pp. 170. §-ában foglaltaknak megfelelően perfelvételre és érdemi tárgyalásra alkalmas módon, a

jogcímet – élettársi közös vagyon megosztása – pontosan megjelölve terjesztette elő. A másodfokú bíróság a kifejtettek szerint helyesen utalt arra, hogy a szükséges bizonyítás lefolytatása a tárgyalás további menetére tartozik.

[30] A kereset érdemét illetően arra helytállóan hivatkozott az I. rendű alperes, hogy a gazdasági közösség a jogerős közbenső ítélettel elbírált jogalapnak – az életközösség fennállásának és időtartamának a régi Ptk. 685/A. §-ában rögzített feltételei szerint – is eleme, ezért az ezzel kapcsolatos bizonyítás sem halasztható a közbenső ítélet meghozatala után folytatódó eljárásra. Azt sem vitatta ugyanakkor az I. rendű alperes, hogy a másodfokú bíróság jogi álláspontját az élettársi kapcsolat fennállása tekintetében is részletesen indokolta, a felülvizsgálati érvelésében csupán ezen indokok helytállóságát támadta, álláspontja szerint ugyanis a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat ebben a körben tévesen, okszerűtlenül értékelte, a kezdő és záró időpontok meghatározásánál figyelembe vett bizonyítékokról pedig nem adott számot. A Kúria ehhez kapcsolódóan rámutat, hogy – az előjáróban kifejtettekre visszautalva – a felülvizsgálati eljárás rendkívüli, jogszabály, illetve precedenssértés esetén igénybe vehető perorvoslat, a bíróságok mérlegelési tevékenysége ekként csak kivételesen képezi a tárgyát. A bizonyítékok mérlegelése csak akkor vitatható eredménnyel a felülvizsgálati eljárásban, ha az a rendelkezésre álló bizonyítékokkal és a logika alapvető szabályaival ellentétesen, nyilvánvalóan okszerűtlenül történt. Nyilvánvalóan okszerűtlennek pedig akkor tekinthető a mérlegelés, ha a bizonyítékok alapján csak egyetlen következtetésre lehet jutni, az pedig ellentétes a jogerős ítéleti döntésben foglaltakkal (Kúria Pfv.I.21.532/2019/7.; Pfv.II.20.280/2022/10.). Ilyen, nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelés az adott esetben nem terhelte a jogerős közbenső ítéletet, a másodfokú bíróság a bizonyítékokat összefüggésükben értékelve, helyesen következtetett arra, hogy az általa meghatározott időszakban a felek kapcsolatában az élettársi közösség valamennyi eleme – a gazdasági közösségre is kiterjedően – megvalósult. Az a körülmény, hogy e megállapítással és annak indokaival az I. rendű alperes nem ért egyet, a bíróság részletesen megindokolt mérlegelését nem teszi okszerűtlenné. Helyesen utalt a másodfokú bíróság arra, hogy a gazdasági közösség az élettársak viszonyához képest sokféle egyedi megvalósulást mutathat és azt az I. rendű alperes sem vitatta, hogy kapcsolatuk a felperessel sok szempontból speciális volt. Az azonban, hogy ismeretségük munkakapcsolatként indult és I. rendű alperesi előadás szerint a munkavégzés később is átszínezte kettejük viszonyát, nem zárja ki a gazdasági közösség megállapíthatóságát, ahhoz ugyanis az szükséges, hogy a felek érzelmi közösségük alapján az együttes életvitel érdekében kialakított közös gazdasági célok elérése érdekében járjanak el, egymást az e célra irányuló jövedelemszerző tevékenységükben támogassák. Az élettársi kapcsolat keretei kellően rugalmasak az ennek megfelelő konkrét együttműködés kialakításához és messzemenően tolerálják az élettársak élethelyzetéből, személyiségéből adódó jellegzetességeket. Az e sajátosságoknak megfelelően kialakított munkamegosztás – az egyéb feltételek fennállása esetén –, mint a közös gazdasági célok megvalósítása érdekében tett önszerveződés ugyancsak az élettársi vagyonszövetség megállapításának irányába hat. Nem változtat ezen, hogy a perbeli esetben az együttműködés a munkavégzésre is kiterjedt, a közös célok megvalósítása, ezáltal is könnyebbé vált. Ilyen körülmények között az sem szól az élettársi vagyonszövetség ellen, ha az élettársak valamelyike a másik vállalkozásában teljesített munkavégzéséért ellenszolgáltatást is kap, az érzelmi közösség és a közös gazdasági célok, valamint a közös háztartás esetén ugyanis ez a jövedelem is az együttélés feltételeinek megteremtését szolgálja és nem jelenti az adott tevékenység „kétszeres értékelését”. A Kúria a Pfv.II.21.570/2017/9. számú döntésében rögzítette, hogy az élettársi kapcsolat fennállása megállapítható akkor is, ha az életközösség alatt közösen folytatott gazdasági tevékenységből származó bevételt a felek nem osztják meg, hanem azt az egyik fél – a másik beleegyezésével – kizárólagosan kezeli, dönt annak felhasználásáról. A kifejtettek értelmében

a bíróságok helyesen következtettek arra, hogy az élettársi kapcsolat a peres felek között fennállt.

[31] Az életközösség kezdő és záró időpontjait illetően ugyancsak a másodfokú bíróság mérlegelését kellett vizsgálnia a Kúriának, amely – hasonlóan az életközösség fennállása megállapításához – szintén nem volt nyilvánvalóan okszerűtlen. A másodfokú bíróság részletesen megindokolta, hogy mely adatokat vett figyelembe a kezdő időpont megállapításánál: az I. rendű alperes előző érzelmi kapcsolatának lezárását és a felperes terhességének 2002-ben – közös döntés eredményeként – történő megszakítását, majd a 2003-as évet tekintette olyannak, amikor a felek érdeklődése már egyértelműen egymás felé fordult és együttélésük is megállapítható volt a ... ingatlanban. Utal arra a Kúria, hogy a közös háztartás az élettársi kapcsolatban nem csupán akkor áll fenn, ha mindkét fél kizárólagos lakhatását az adott ingatlan jelenti, hanem akkor is, ha az adott ingatlanban kialakított közös életvitel a mindennapi rutinjuk részévé válik, közös életüket a felek az így létrehozott keretek között élik. Nem tévedett, hanem a bizonyítékok helyes mérlegelésével következtetett a másodfokú bíróság arra, hogy 2003. január 1-jén a felek érzelmi kapcsolata és együttműködése a közös gazdasági célok érdekében már olyan fokú állandóságot mutatott, ami a ... lakhatásra koncentrálódó közös háztartás kialakításával járt, erre az időpontra tehát az életközösség törvényi feltételei teljeskörűen megvalósultak.

[32] Az így kialakított élettársi kapcsolatot a kezdeti érzelmi kötődés későbbi átalakulása önmagában nem szünteti meg. Az élettársak esetleges „elhidegülése”, az egymás iránti érzelmek megváltozása önmagában nem jelenti az érzelmi kötődés teljes megszűnését, tekintve, hogy utóbbi maga is sokféle lehet. Amennyiben az élettársi kapcsolatban az egymás és a közös életvitel támogatása és fenntartásának szándéka továbbra is megállapítható, a felek annak érdekében a közös háztartás keretein belül továbbra is együttműködnek, az életközösség megszűnése nem állapítható meg. A közös életvitel kereteinek felszámolására utaló egyértelmű bizonyíték a perbeli esetben a felperes és gyermekeinek elköltözése volt a ... utcai lakásból, a másodfokú bíróság azonban a felperes személyes – nem vitatott – előadását alapul véve helyesen módosította annak időpontját a kiköltözésnél korábbi dátumra. Az ismertetett indokok alapján a másodfokú bíróság mérlegelése az élettársi kapcsolat kezdő és záró időpontja tekintetében sem volt okszerűtlen, a Pp. hivatkozott 279. § (1) bekezdését nem sértette, ezért a közbenső ítéleti rendelkezés megváltoztatására a felülvizsgálati eljárásban nem volt mód.

[33] Végezetül arra mutat rá a Kúria, hogy a bizonyítási eljárás szabályait sem sértették meg a bíróságok. Az I. rendű alperes által kifogásolt bizonyíték csatolására a felperes még a perfelvétel lezárása előtt engedélyt kért és kapott az elsőfokú bíróságtól, ezért az így rendelkezésre bocsátott okiratot a bíróságok az eljárási szabályok megsértése nélkül vették figyelembe.

[34] Mivel a felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme – ellenkező előjellel – ugyancsak az életközösség kezdő és záró időpontját érintette, arra az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmének ide vonatkozó részével kapcsolatos indokok az irányadók, az ott kifejtettek alapján a csatlakozó felülvizsgálati kérelem sem alapos. A másodfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével határozta meg az életközösség időbeli kereteit, annak megváltoztatására ezért a felülvizsgálati eljárásban lehetőség nem volt.

[35] Figyelemmel arra, hogy a jogerős közbenső ítélet ellen az I. rendű alperes és a felperes is alaptalan felülvizsgálati, illetve csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel élt, pervesztességük aránya között nem volt különbség, ezért a Kúria a felülvizsgálati eljárás költségeiről a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján úgy határozott, hogy a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

[36] A közbenső ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja kizárja.

Budapest, 2024. október 9.

Dr. Suba Ildikó s.k. a tanács elnöke, dr. Varga Edit s.k. előadó bíró, dr. Suba Ildikó s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályoztatott dr. Csesznok Judit Anna bíró helyett, dr. Puskás Péter s.k. bíró, dr. Tánczos Rita s.k. bíró